

Förslag till föreskrift om avgift för kopior av allmän handling, m.m.

Utfärdad den 30 november 2022.

Knivsta kommun föreskriver följande med stöd av 2 kap. 16 § tryckfrihetsförordningen (1949:105).

Allmänna bestämmelser

1 § Avgift enligt denna taxa tas ut för fullmäktiges, nämndernas, revisorernas och de helägda kommunala bolagens tillhandahållande av allmänna handlingar.

Tillhandahållandet av fullmäktiges allmänna handlingar ombesörjs av kommunstyrelsen.

Det som sägs om nämnder ska även gälla revisorerna och de helägda kommunala bolagen.

2 § En nämnd ska ta ut en avgift enligt bestämmelserna i 3–7 §§ när den efter särskild begäran lämnar ut

1. kopia eller avskrift av allmän handling,
2. utskrift av upptagning för automatisk databehandling,
3. kopia av video- eller ljudupptagning eller utskrift av ljudupptagning, eller
4. automatisk databehandlingsinformation i annan form än utskrift.

När en avgift tas ut ska nämnden samtidigt ta ut ersättning för kostnaden för att sända den begärda handlingen eller kopian till mottagaren.

Organ inom Knivsta kommun är fria från sådana avgifter som avses i första och andra stycket.

3 § Återkommer samma sökande med småbeställningar som lämpligen hade kunnat göras i ett sammanhang får nämnden ta ut avgift redan från första sidan enligt 4 § eller redan från första handlingen enligt 6 § för de tillkommande beställningarna.

Om sökandens beställning har sådan omfattning att beställningen inte kan hanteras inom ordinarie arbetstid eller om extrapersonal måste anställas får nämnden ta ut en avgift om 125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme för kopiering, material och expediering av beställningen.

Avgift för handling

4 § Om en beställning omfattar tio sidor eller mer ska avgift tas ut för kopior av allmänna handlingar och för utskrifter av upptagningar för automatisk databehandling enligt 2 § 1 och 2 samt för inskanning av fysisk handling till elektroniskt format.

Avgiften för en beställning av tio sidor är 50 kronor. För varje sida därutöver är avgiften 2 kronor.

5 § Vid beställning av kopia eller utskrift bestäms avgiften efter det antal sidor som fordras för att utföra uppgiften med den utrustning som nämnden normalt använder för sådant ändamål.

Avgift för utlämnande i elektronisk form

6 § Om en beställning omfattar tio handlingar eller mer ska avgift tas ut för utlämnande av allmänna handlingar i elektronisk form enligt 2 § 3 och 4.

Avgiften för en beställning av tio handlingar är 50 kronor. För varje handling därutöver är avgiften 2 kronor.

7 § Sker utlämnandet på datamedium ska nämnden ta ut avgift för datamediet och överföringen till detta. Kommunstyrelsen fastställer denna avgift.

Avgift för avskrift av allmän handling

8 § Avgiften för avskrift av allmän handling enligt 2 § 1 eller utskrift av ljudupptagning enligt 15 § 3 är 125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme.

Avgift enligt EU:s dataskyddsförordning

9 § Nämnderna har i vissa fall rätt till ersättning för framtagande av ytterligare kopior av personuppgifter under behandling enligt artiklarna 12.5 och 15.3 EU:s dataskyddsförordning.

Avgiften för framtagande av kopia är 125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme. För framställande av papperskopia är avgiften 2 kronor per sida.

Ikraftträdande

Denna föreskrift träder i kraft den 1 mars 2023.

1. Fullmäktiges beslut den 10 februari 2016 om avgifter för kopior upphör att gälla efter 28 februari 2023.
2. Äldre beslut om avgifter ska gälla för beställningar som inkommer innan ikraftträdandet.

Kommentarer

En allmän handling som får lämnas ut ska tillhandahållas genast eller så snart det är möjligt. Det ska ske på stället och utan avgift. Den som begär det har också rätt

att mot en fastställd avgift få en kopia av handlingen. En myndighet är dock inte skyldig att i större utsträckning än vad som följer av lag lämna ut en upptagning för automatiserad behandling i någon annan form än en utskrift.

Bakgrunden till att kommunen behöver fatta ett avgiftsbeslut är att 2 kap. 15 § tryckfrihetsförordningen (TF) anger en rätt för den som begär en allmän handling att avgiftsfritt ta del av denna hos myndigheten. Dessutom anger 2 kap. 16 § TF en rätt att få en kopia eller avskrift av handlingen, men då mot en fastställd avgift. Med kopior och avskrift åsyftas utskrifter på pappersmedia. TF anger ingen rätt till utlämnande handlingar på elektronisk väg, utan den hanteringen vilar mera på myndigheternas allmänna serviceskyldighet enligt 6 § förvaltningslagen (2017:900) (FL).

Formuleringarna i föreliggande förslag utgår från 15–19 §§ avgiftsförordningen (1992:191) (AF) som gäller för de statliga myndigheterna under regeringen. För kommunernas del saknas en reglering från lagstiftaren som motsvarar avgiftsförordningen. Kommunerna fastställer själva avgifter för kopior av allmänna handlingar i sin verksamhet. Det finns inget som hindrar att regleringen i AF kan vara vägledande även för kommunerna.

1 § Bestämmelsen är direkt tillämplig i fullmäktige, de kommunala nämnderna, revisorerna och de helägda kommunala bolagen. För definition av helägt kommunalt bolag, se 10 kap. 2 § kommunallagen (2017:725) (KL). Föreskrifterna är tillämpliga även på fullmäktiges allmänna handlingar, eftersom själva utlämnandet ombesörjs av kommunstyrelsen.

2 § Formuleringen i första stycket ansluter till 4 § 8 AF och 15 § AF.

Taxan gäller begäran av allmänna handlingar enligt punkt 1, men enligt punkt 2 även andra begäranden, exempelvis kopior som lämnas ut vid partsinsyn.

Avgifterna för kopior m.m. enligt AF:s tariffer har beräknats med utgångspunkt från en genomsnittlig självkostnad för att framställa och expediera kopior m.m. Dessa har överförts till detta förslag och beloppen för svartvita kopior och avskrifter på papper är identiska med det nu gällande fullmäktigebeslutet om avgifter. Det föreliggande förslaget ansluter sig mera troget till AF genom att inte särskilt prissätta färgkopior.

Nämnden får även ta ut ersättning för att sända handlingarna, även här gäller kommunens självkostnad. Normalt skickas handlingarna som vanligt brev, men i vissa fall kan andra metoder behövas. Är det mycket brådskande kan expressbrev eller bud behövas och om det är handlingar av mycket känslig karaktär så kan de behövas skickas som rek-brev. Rätten att ta ut ersättning för att sända handlingarna gäller bara för en begäran som redan har en avgift. Det innebär att en avgiftsfri begäran inte ska leda till betalningsskyldighet för porto.

Det interna avgiftsundantaget gäller organ inom kommunen som juridisk person. De kommunala bolagen är inte befriade från avgift när de begär handlingar av kommunen i vanliga sammanhang. När de kommunala bolagen begär handlingar av kommunen i egenskap av ägare till bolaget sker ett sådant utlämnande på

civilrättslig grund snarare än enligt offentlighetsprincipen. I sådana fall får kommunen anlägga andra hänsyn om den vill begära ersättning från bolaget.

Om begäran görs för läsning på stället ska ingen avgift tas för framställande av sidor med maskerade uppgifter. Detta följer av 2 kap. 15 § TF, då all läsning på plats är avgiftsfri.

3 § Avgiftsuttaget baseras på begärens omfattning och det sidantal detta innebär. Ett pappersark har två sidor, men avgift för två sidor tas inte för pappersark med enkelsidigt innehåll. Om en pappershandling digitaliseras så bestäms avgiften av antalet papperssidor som begäran avser även om själva överföringen till den som begärt handlingen sker genom en datafil.

Om nämnden misstänker att någon systematiskt undviker att betala för kopiorna genom att göra småbeställningar kan myndigheten göra en tjänsteanteckning över utlämnade kopior för att ha underlag för ett beslut om tillämpning av undantagsregeln. Vid varje beställning kan i ett sådant fall 50 kronor tas ut redan från och med den första sidan till och med den tionde och därefter med 2 kronor per sida. Det finns emellertid inte något krav på att utlämnande av avgiftsfria kopior ska registreras eller diarieföras. Detta innebär att undantagsbestämmelserna kommer att kunna tillämpas endast i uppenbara fall av missbruk. Motsvarande gäller enligt avgiftsförordningen. (Se förordningsmotiv 1992:3, s 16).

Nämnden får även göra avsteg från de fastställda avgiftsbeloppen när det kan finnas anledning att ta ut en lägre avgift än den föreskrivna vid mer omfattande utskrifter där en strikt tillämpning av avgiften skulle leda till ett kraftigt överuttag av avgifter.

4 § Det är originalets omfattning som bestämmer avgiften. Det finns ingen skyldighet att omforma originalet för att få plats med fler kopior på samma pappersark. Är det mycket enkelt att göra detta får kommunen erbjuda detta som en kostnadsfri service.

5 § De statliga myndigheterna under regeringen har generellt bemyndigande ta ut avgifter för vissa varor och tjänster enligt AF inom ramen för kostnadstäckning, enligt förordningens 5 §. I praxis har det godtagits att bemyndigandet enligt 4 § 8 AF om möjlighet att ta ut avgift för ”automatisk databehandlingsinformation i annan form än utskrift” får användas för att avgiftsbelägga elektroniska utlämnanden av allmänna handlingar. (HFD 2013 ref. 21, se även Ekonomistyrningsverket, EA-boken 2022 med allmänna råd om tillämpningen av avgiftsförordningen)

Kostnaderna för den tid som går åt för att ta fram identifierade handlingar och för sekretessprövningen av handlingarna ska bekostas med skattemedel. Plockning av en identifierad handling och sekretessprövning av denna är moment som behövs även vid läsning på stället. Det är servicen utöver detta som beläggs med avgifter - såsom kostnader för kopiering, material och expediering.

Den administrativa tidsåtgången och materialkostnaden för att expediera en beställning på papper påverkas av antal utlämnade sidor. Fler sidor tar i regel mer tid i anspråk och kräver mer material. Vid en elektronisk utlämning är sidantalet inte sällan av underordnad betydelse. Istället kan arbetsinsatsen mera vara inriktad

på att identifiera och plocka fram handlingen, sekretesspröva den och iordningställa handlingen för expediering.

6 § Bestämmelsen är teknikneutral och gör det möjligt att använda ny teknik och fasa ut föråldrad teknik utan att formuleringarna i taxan förändras. De lämpliga datalagringsmedier som kommunen vanligen använder är de som även ska erbjudas allmänheten. När en teknik inte längre används i kommunen får kommunstyrelsen stryka det från sin prislista, vilket innebär att utbudet för utlämning enligt den metoden upphör.

Vad som ska utgöra en (1) elektronisk handling får framgå av sammanhanget. Om det redan finns en färdig eller potentiell datafil är detta en (1) handling, även om filen i sig kan bestå av flera dokument med varierande innehåll. Ofta är det den inbyggda utskriftsfunktionen eller dataexportfunktionen i ett verksamhetssystem som används för att förbereda elektroniska handlingar för utlämnande. Som tumregel kan sägas att för varje gång som utskrifts-/exportfunktionen behöver tillgripas så sker ett uttag av ytterligare en (1) handling.

7 § Historiskt har kassetband, CD-R och DVD-R använts som fysiskt datamedium, men i dagsläget används enbart USB-minnen. Sådana minnen finns dessutom med olika kapaciteter och därmed med olika priser.

I princip ska priset till den som efterfrågar de allmänna handlingarna utgöras av kommunens återanskaffningskostnad för mediet i fråga. Nämnden avgör om handlingen kan överföras elektroniskt eller om det krävs att en fysisk databärare lämnas över. Det senare kan vara aktuellt om dataskydds- eller sekretesslagstiftningen inte tillåter överföring i öppna nät eller omfånget är så stort att epost inte är lämpligt.

8 § En avskrift kan bli aktuell när det inte går att kopiera handlingen med kommunens tillgängliga utrustning, exempelvis för att det fysiska originalet är för stort för kopiatormaskinerna eller att en skör originalhandling riskerar att förstöras om den kopieras. Det kan också handla om att en ljudinspelning avskrivs (transkriberas). Avgift för avskrift tillämpas från första minuten även om leveransen sker i digital form.

9 § Förutsättningarna för avgiftsuttag vid en begäran med stöd i EU:s dataskyddsförordning (DSF) regleras i artikel 12.5. Utövandet av den registrerades rättigheter ska i regel vara kostnadsfri. Till skillnad från vad som gäller exempelvis för kopior allmänna handlingar och partsinsyn är tillgången till alla handlingar avgiftsfri. Artikel 12.5 DSF har emellertid en undantagsregel som ger möjlighet till visst avgiftsuttag vid okynnesförfrågningar (uppenbart orimliga eller ogrundade begäranden).

Se även Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB), Guidelines 01/2022 on data subject rights - Right of access, punkterna 29–31.